

Jak poznać i zrozumieć nadpobudliwe dziecko?

Pedagogizacja rodziców

Trudności w nauce i niepowodzenia w kontaktach z rówieśnikami często są wynikiem zaburzeń koncentracji uwagi – choroby występującej u wielu dorastających dzieci, zwłaszcza chłopców.

Pediatra Gordon Serfontein dodaje otuchy rodzicom i nauczycielom, pokazuje, że z tych kłopotliwych dzieci wyrastają zdolni, nieprzeciętni ludzie. Dzieci z zaburzeniami koncentracji uwagi mają kłopoty ze skupieniem uwagi przez dłuższy czas. Bardzo łatwo doprowadzić je do rozproszenia jakimkolwiek bodźcem. Często są niespokojne, nerwowe i nie mogą usiedzieć w jednym miejscu przez dłuższą chwilę. Zazwyczaj też nie zastanawiają się nad tym, co robią w danej chwili. Dzieci z zaburzeniami koncentracji uwagi mają szczególne trudności z zachowaniem w pamięci informacji słuchowej. Gdy uczą się czegoś ponownie, nie dochodzi do wzmocnienia wcześniej zasłyszanych wiadomości. Dzieci te są nieustępliwe w swoim postępowaniu i nie akceptują żadnych zmian w środowisku. Nie potrafią wyciągać wniosków z własnych doświadczeń, co prowadzi do osłabienia poczucia pewności siebie.

Kolejną cechą wyróżniającą dzieci z zaburzeniami koncentracji uwagi jest opóźnienie rozwoju mowy wyrazistej. Mają też problemy z artykulacją. Trudności te powodują problemy językowe w szkole związane z mówieniem, czytaniem i pisanem. Mogą mieć także zaburzenia snu. Nie u wszystkich dzieci z zaburzeniami koncentracji uwagi występują wszystkie wymienione wyżej objawy.

Dotychczasowe badania, doprowadziły do stwierdzenia, że jest to zaburzenie o podłożu genetycznym. A dziedziczenie odbywa się przede wszystkim w linii męskiej. Dziewczynkom to zaburzenie przytrafia się znacznie rzadziej. Przyczyną zaburzenia koncentracji uwagi są zaburzenia pracy mózgu. Choć taka sytuacja w mózgu istnieje już przy urodzeniu dziecka, objawy pojawiają się dopiero w okresie niemowlęcym. Różne cechy nasilają się wraz z wiekiem i są najwyraźniejsze w wieku wczesnoszkolnym. Od 14 roku życia, objawy zaczynają ustępować. O dzieciach mówi się wówczas, że wyrastają z choroby.

Zaburzenia koncentracji uwagi to zaburzenia zarówno uwagi, jak i koncentracji. Problemy z koncentracją uwagi prowadzą do roztargnienia i zdenerwowania. Dzieci z zaburzeniami koncentracji uwagi mogą być nadmiernie pobudliwe lub mniej pobudliwe. Nadmiernie pobudliwe dzieci są stale w ruchu. Mniej pobudliwe są guzdrałami, którym rzadko cokolwiek się udaje.

Dzieci te są impulsywne, co jest główną przyczyną wypadków wśród chłopców, występują u nich pewne zaburzenia mowy, mają trudność w pisemnym wyrażaniu myśli. Okresowo występują u nich depresje i niedojrzałe zachowanie. Mają zaburzenia snu i apetytu. Większość tych dzieci ma częściej kłopoty z czytaniem i literowaniem niż z matematyką.

Chcąc pomóc choremu dziecku, do którego przyczepia się etykietkę leniucha bez motywacji, z którym są same kłopoty wychowawcze, postrzega jako osobę, która nie umie żyć w społeczeństwie, musimy przedsięwziąć odpowiednie kroki.

Trzeba zapewnić mu:

- nauczanie wyrównawcze,
- terapię mowy,
- terapię zajęciową służącą poprawie koordynacji motoryki dużej, koordynację motoryki małej, koordynację oko/dłoń,
- usprawnianie pisania,
- dietę eliminującą pokarmy pogarszające działanie neuroprzekazników.
- leki poprawiające przebieg procesów neurochemicznych zachodzących w mózgu.

Rodzice i nauczyciele dzieci z zaburzeniami koncentracji powinni pamiętać, że:

- każdą informację należy mu wielokrotnie powtórzyć,
- informacje powinny docierać do niego systematycznie,
- należy stosować system nagród i ograniczania przywilejów w razie przewinienia,
- stworzyć otoczenie, które nie będzie rozpraszało,
- skracać okresy pracy,
- wręczać nagrody zaraz po prawidłowo wykonanym zadaniu,
- karać zaraz po przewinieniu,
- matka i ojciec powinni mieć równy wkład w wychowywanie dziecka.

Stabilne środowisko domowe pomaga w wychowaniu dziecka z zaburzeniami koncentracji. Bardzo pocieszający jest fakt, że dorośli z zaburzeniami koncentracji uwagi nieraz są sławnymi ludźmi, np. Albert Einstein, Ludwig van Beethoven.

Można zaobserwować, że odpowiednie postępowanie z dzieckiem z zaburzeniami i terapia w dzieciństwie prowadzą do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania nie tylko w okresie dziecięcym, ale również w życiu dorosłym.

Bibliografia:

Gordon S. *Twoje nadpobudliwe dziecko*, Warszawa 1999 r.

Materiały z konferencji szkoleniowej przeprowadzonej przez pracowników PPP w Pszczynie, listopad 2003 r.